

Elismerés és köszönet illeti a konferencia vendégeit hívó fanfárt – Lavotta kürt-duóit – játszó *Simon György* (kürt) és *Szabó Erik* (trombita) tanárokat, valamint a Lavotta János Művészeti Iskola zongora szakos növendékeit, akik *Dr. Petricska Miklósné* és *Ivanyenkó Mária* felkészítésével az előadások között verbunkos darabokat szólaltattak meg.

Scholcz Péter, Fehérné Sulyok Éva, Dr. Ittész Mihály, Dombóvári János

Záróakkordként a résztvevők Kazinczy Ferenc sírjához zarándokoltak, ahol elhelyezték az emlékezés koszorúját, majd pedig a Szózat elnevelésével búcsúztak a helyszíntől, Széphalomtól, Zempléntől.

Dombóvári János

Lajtha László

Szoboravatás a zeneszerző, népzenekutató emlékére

Budapesten a Károlyi-kertben

Közös összefogás eredményeként 2015. június 30-án került sor az ünnepélyes szoboravatásra. A Hagyományok Háza, a Magyar Művészeti Akadémia, a Fővárosi Önkormányzat és Belváros-Lipótváros Önkormányzata támogatásával valósulhatott meg dr. Lajtha Ildikó jogörökös kezdeményezése. Ő sajnálatos módon ezt már nem érthette meg, két évvel ezelőtt bekövetkezett halála miatt.

Lajtha László 1892. június 30-án született, így a születésnapjára kapcsán avatták fel *Gálhidy Péter* szobrászművész alkotását. *dr. Hoppál Péter*, az Emberi Erőforrások Minisztériumának kultúráért felelős államtitkára, *Dubrovay László* zeneszerző, a MMA elnökségi tagja és *Szentgyörgyvölgyi Péter*, Belváros-Lipótváros polgármestere mondott beszédet.

Jelen volt a zeneszerző, neves agykutató fia *Dr. Lajtha Ábel*, aki 1948 óta él Amerikában.

A szoboravatást követően a Petőfi Irodalmi Múzeum dísztermében Lajtha László műveiből tartottak hangversenyt, bevezettként *dr. Lajtha Ábel* beszélt édesapjáról. A műsor során elhangzott a fuvolára és zongorára írt Koncert szonáta, *Réti Balázs* az MMA ösztöndíjasa, és *Kanyó Dávid* előadásában. Majd a Weiner-Szász Kamaraszimfonikusok, hangversenymester: *Somogyi Péter*, és az MMA ösztöndíjasa előadásában Lajtha I. szinfonietta op.64.(1958).

A rendezvény háziasszonya, a Lajtha-kutató *dr. Solymosi Tari Emőke* volt, aki ifjú zenetudós hallgatóként

– ma már a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem zenetörténet tanára – kezdte kutató munkáját. Ennek eredményeként – számos tanulmány mellett – több könyve jelent meg. Ezek közül a „Két világ közt – Beszélgetések Lajtha Lászlóról” című munkájából ismerhető meg legjobban Lajtha László élete és munkássága.

Bartók, Kodály és Dohnányi mellett a XX. század első felének egyik legjelesebb, egyéni hangú magyar zeneszerzője volt Lajtha László. Karnagy, népzenekutató, elhivatott pedagógus (három évtizeden át volt a Nemzeti Zenede tanára, igazgatója) a Magyar Rádió zenei igazgatója, és még hosszan lehetne sorolni zenei tevékenységét, több rangos nemzetközi szakmai szervezetben betöltött meghatározó pozícióit, kultúr-diplomata, és igazi polihisztor volt a hajlíthatatlan jellemű igaz ember.

1947-ban felkérést kapott T.S. Eliot „Gyilkosság a katedrálisban” című drámájából forgatott film zenéjének az elkészítésére. Egy évet töltött Londonban, a családjával. A szerződés lejárta után fölmerült benne a „menni vagy maradni” kérdése, de tudatosan választotta a hazajövetelt, és az ezzel járó nehézségeket. Két fia *László* és *Ábel* kinn maradt Angliában, tudományos munkáikat folytatva, ő 1948-ban hazatért feleségével. Arra nem számított, hogy ezt követően 14 évig (1962-ig) nem kap útlevelet. Minden addigi állását elvesztette, műveit nem játszották. 1951-ben Népzene-kutató munkásságáért Kossuth-díjban részesítették (amit rászorultaknak osztott el). Ugyancsak ez évben Asztalos Sándor és dr. Újfalussy József segítségével megalakulhatott Lajtha népzenegyűjtő csoportja, így fizetést kapott, miközben független maradt bármely intézménytől. A csoport utazó tagjai *Erdélyi Zsuzsanna* és *Tóth Margit* voltak

FOTÓ: KORZOS KISS TAMÁS

További sok tervet szövögetve – váratlanul – 1963 februárjában szívinfarktus vetett véget életének. Személye és művészete évtizedekig méltatlanul háttérbe szorult. Egy egész generáció nem ismerhette meg munkásságát, műveit.

Hűséges felesége, *dr. Lajtha Lászlóné Hollós Róza* idős korában még rendezte férje hagyatékát, 1990-ben bekövetkezett halálát követően a zeneszerző unokahúga *dr. Lajtha Ildikó* folytatta ezt a komoly feladatot. Otthonuk mindvégig a Belvárosban volt, Váci utca 79. A ház ma is megtekinthető rajta, a „Lajtha Ház” felirat, és egy díszes emléktábla hirdeti az utókornak, hogy itt élt a művész. Így nagyon stílusos, hogy az első megvalósult Lajtha szobor is a belváros szép parkjában kapott helyet.

A hagyaték 2001-ben került a *Hagyományok Házába*. Azóta több hangverseny, rendezvény és kiállítás került ott bemutatásra.

A szoboravatást megelőzően a 2015-ös esztendő több Lajtha megemlékezéséről adhatunk rövid tájékoztatást.

Február 16-án kiállítás nyílt a „*Nagy Mogul*” – *Lajtha László az I. világháborúban* címmel. 18 tabló és kb. 60 fotó, levélrészlet, igazolás, kotta és egyéb dokumentumok, valamint két tárlóban néhány személyes tárgy mutatta be az ifjú Lajtha László négy éven át a háborúban töltött életét. A kiállítást *Solymosi Tari Emőke* rendezte.

Február 13-án elhunyt *dr. Erdélyi Zsuzsanna* Kossuth-díjas néprajztudós, a Nemzet Művésze. 1953-tól egy évtizeden át volt a Lajtha László népzene kutató csoport utazótagja, akit Lajtha játékos kifejezéssel Textológának, míg társát *Tóth Margitot* Muzikológának nevezett.

A közös munka során Erdélyi Zsuzsanna rendszeres naplót írt, később

Solymosi Tari Emőke, Erdélyi Zsuzsanna, Kelemen László a H.H. igazgatója

könyv formájába foglalta, ami 2010-ben jelent meg a Hagyományok Háza kiadásában: *A „kockás füzet” – Úttalan utakon Lajtha Lászlóval* címmel, melyben részletes visszaemlékezés olvasható a gyűjtőutakról, hiteles tájékoztatást nyújtva az utókornak.

Május 8-án, a Pesti Vigadó Makovecz-termében tartotta székfoglaló előadását a MMA Művészetelméleti Tagozatának levelező tagja és tagozatvezetője *Solymosi Tari Emőke*. „Én az embert éneklek” Az „új humanista” Lajtha László. Laudátor *Hollós Máté* zeneszerző volt. Az előadáson részt vett dr. Lajtha Ábel, valamint zeneszerző jogörökösei: Gyurkó Csilla és Gyurkó Tünde.

Június 20-án, a Múzeumok éjszakáján bemutatták – a Zenetudományi Intézet Zenetörténeti Múzeum tematikus tárlatvezetése során – a Lajtha emlékszobát.

A Zenetudományi Intézetben 2013. február 13-án avatták fel az akkor 50 éve elhunyt Lajtha László emlékére rendezett kiállítást és Lajtha-Emlékszobát. Ekkor a hagyaték nagy része is a Zenetudományi Intézet gondozásába került, ahol továbbra is a kutatók rendelkezésére áll, hogy újabb részleteket tárjanak fel a zeneszerző és népzenekutató munkásságából.

Márkusné Natter-Nád Klára

